

Nieuwsbrief SR Updates - Nummer 24, 2019

Nummer 24, 2019

Redactie: prof. mr. J.S. Nan en mr. C.L. van der Vis.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2019:1059](#) 02-07-2019

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2019:1069](#) 02-07-2019

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2019:1060](#) 02-07-2019

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2019:1062](#) 02-07-2019

RECHTSPRAAK

Onbevoegdheid rechter en schadevergoedingsmaatregel

Het middel komt met rechts- en motiveringsklachten op tegen de verwerping door het hof van het verweer dat de zaak naar de rechtbank dient te worden teruggewezen vanwege de onbevoegdheid van één van de over de zaak in eerste aanleg oordelende rechters, te weten mr. H.A. Stalenhoef.

De rechtsgang is, voor zover hier van belang, weergegeven in de conclusie van de advocaat-generaal onder 4, 7 en 8. Voor de weergave van het originele koninklijk Besluit van 6 juni 2012 en voor de weergave van het Koninklijk Besluit van 11 april 2013 wordt verwezen naar deze conclusie, respectievelijk onder 12 en 18. Artikel 44 Wet rechtspositie rechterlijke ambtenaren (Wrra), zoals dat gold ten tijde van de berechting van de zaak in eerste aanleg, is weergegeven in de conclusie onder 24 en de in dit kader van belang zijnde geschiedenis van de totstandkoming van deze bepaling en die van de wet tot wijziging van de Wrra is vermeld in de conclusie onder 25, onderscheidenlijk 26.

Voor zover het middel klaagt over het oordeel van het hof dat de benoeming van mr. Stalenhoef tot gerechtsauditeur bij Koninklijk Besluit van 6 juni 2012 niet diens ontslag als rechter-plaatsvervanger impliceerde, faalt het. De door het hof gegeven uitleg aan het Koninklijk Besluit van 6 juni 2012 is niet onbegrijpelijk.

Voor zover het middel klaagt dat met het optreden van mr. Stalenhoef als rechter onverenigbaar was dat hij tot 26 november 2012 op het tableau van advocaten stond ingeschreven, kan het middel niet tot cassatie leiden. Het middel berust immers op de opvatting dat de omstandigheid dat mr. Stalenhoef ten tijde van de berechting in eerste aanleg door zijn inschrijving op het tableau van advocaten een met zijn rechterlijk ambt (absoluut) onverenigbare nevenbetrekking vervulde en dat dit tot gevolg heeft dat daardoor aan de samenstelling van de rechtbank een gebrek kleefde dat tot vernietiging van de uitspraak en terugwijzing van de zaak naar de rechtbank diende te leiden. Die opvatting vindt geen steun in het recht, in het bijzonder ook niet in artikel 44 Wrra.

Het middel klaagt over de toewijzing door het hof van de vordering van de benadeelde partij

[benadeelde 1] en de oplegging van de schadevergoedingsmaatregel.

Blijkens hetgeen in 3.4 is weergegeven, heeft het hof, mede gezien de verwijzing naar het arrest van het Gerechtshof Amsterdam van 29 september 2009, bij zijn overwegingen en beslissingen klaarblijkelijk tot uitgangspunt genomen de vaststelling dat de schade waarvan in de strafzaak vergoeding is gevorderd niet is geleden enkel door [benadeelde 1], maar is geleden door de erven, de partij die in het (ook in de hiervoor in 3.3.1 opgenomen bijlage bij het voegingsformulier reeds vermelde) arrest van het Gerechtshof Amsterdam van 29 september 2009 is aangeduid als '[de erven]', te weten [benadeelde 5], [benadeelde 4], [benadeelde 6] en [benadeelde 1], gezamenlijk [de erven]. Gelet op hetgeen in 3.3.4 onder 139 is weergegeven, moet ook de verdediging, die in feitelijke aanleg op dit punt geen verweer heeft gevoerd, zich ervan bewust zijn geweest dat [benadeelde 1] niet louter voor zichzelf procedeerde. Daarom moet het ervoor worden gehouden dat [benadeelde 1] in haar hoedanigheid van deelgenoot in de gemeenschap gebruik heeft gemaakt van haar bevoegdheid tot het instellen van één gezamenlijke rechtsvordering ten behoeve van de gezamenlijke erfgenamen als de benadeelde gemeenschap.

Kennelijk bij vergissing heeft het hof bij de toewijzing van de vordering tot schadevergoeding en de oplegging van de schadevergoedingsmaatregel het vorenstaande niet in acht genomen. De Hoge Raad zal doen wat het hof had behoren te doen en verstaan dat [benadeelde 1], kort gezegd, de vordering tot schadevergoeding heeft ingesteld namens de gezamenlijke erfgenamen en dat de schadevergoedingsmaatregel is opgelegd ten behoeve van de gezamenlijke erfgenamen.

De Hoge Raad verstaat het dictum in de bestreden uitspraak aldus dat:

i) het hof de vordering tot schadevergoeding van de benadeelde partij [benadeelde 1] ter zake van het bewezen verklaarde tot een bedrag van € 100.000 (honderdduizend euro) ter zake van materiële schade heeft toegewezen aan [de erven] zoals hiervoor in r.o. 3.6.1 omschreven, alsmede ii) het hof de verplichting aan de verdachte heeft opgelegd om aan de Staat, ten behoeve van [de erven] zoals hiervoor in 3.6.1 omschreven, ter zake van het bewezen verklaarde een bedrag te betalen van € 1.947.514,86 (een miljoen negenhonderdzevenenveertigduizend vijfhonderdveertien euro en zesentachtig cent) en verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 02-07-2019

ECLI: ECLI:NL:HR:2019:1062

Zaaknummer: 18/01785

Rechters: W.A.M. van Schendel, Y. Buruma en A.L.J. van Strien

Advocaten: R.J. Baumgardt en P. van Dongen

Wetsartikelen: 321 Sr, 323 Sr en 36f Sr

RECHTSPRAAK

Motiveringseisen voor redengevende feiten en omstandigheden in de bewijsoverweging.

Het middel klaagt over de motivering van de bewezenverklaring.

Bij de beoordeling van het middel dient het volgende te worden vooropgesteld. Indien het gaat om feiten of omstandigheden die door de rechter redengevend worden geacht voor de bewezenverklaring, dient de rechter die zich aldus – al dan niet in reactie op een bewijsverweer – beroept op bepaalde niet in de bewijsmiddelen vermelde gegevens, met voldoende mate van nauwkeurigheid in zijn overweging (a) die feiten of omstandigheden aan te duiden, en (b) het wettige bewijsmiddel aan te geven waaraan die feiten of omstandigheden zijn ontleend (vgl. HR 24 juni 2003, ECLI:NL:HR:2003:AF7985).

Het hof heeft blijkens zijn hiervoor weergegeven bewijsoverweging redengevend geacht voor de bewezenverklaring dat de verdachte ‘voldoet aan de opgegeven signalementen’. Het betreft hier een omstandigheid die niet in de bewijsmiddelen is vermeld, terwijl het hof in zijn overweging evenmin het wettige bewijsmiddel heeft aangegeven waaraan het die omstandigheid heeft ontleend.

Het middel klaagt daarover terecht.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Den Haag, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 02-07-2019

ECLI: ECLI:NL:HR:2019:1060

Zaaknummer: 17/03729

Rechters: W.A.M. van Schendel, V. van den Brink en A.L.J. van Strien

Advocaten: J.J.J. van Rijsbergen

RECHTSPRAAK

Bewijsklacht met betrekking tot bestanddeel opruien tot gewelddadig optreden tegen het openbaar gezag en artikel 10 EVRM.

Het middel komt op tegen de bewezenverklaring van hetgeen de verdachte is ten laste gelegd, onder meer omdat deze berust op een onjuiste uitleg van het opruien tot 'gewelddadig optreden tegen het openbaar gezag', en tegen het verzuim van het hof te beslissen op het verweer dat het in artikel 10 EVRM gegarandeerde recht op vrijheid van meningsuiting aan een veroordeling in de weg staat.

De tenlastelegging is toegesneden op artikel 131 lid 1 Sr. Daarom moeten de in de tenlastelegging en bewezenverklaring voorkomende woorden 'gewelddadig optreden tegen het openbaar gezag' geacht worden aldaar te zijn gebezigd in dezelfde betekenis als daaraan toekomt in die bepaling.

Voor zover aan het middel de opvatting ten grondslag ligt dat van opruien tot 'gewelddadig optreden tegen het openbaar gezag' slechts sprake is indien uitlatingen zijn gericht op 'het op onrechtmatige wijze omver willen werpen van de Nederlandse regering' is die opvatting onjuist. Noch de aard van het in artikel 131 Sr strafbaar gestelde delict, noch de in die bepaling gegeven omschrijving daarvan, geeft grond aan die beperkte uitleg van voornoemde term. Ook de wetsgeschiedenis, zoals weergegeven in de conclusie van de advocaat-generaal onder 12 tot en met 20, noopt niet tot die uitleg.

Het middel komt voorts op tegen het oordeel van het hof dat (de tekst van) de poster opruiet tot gewelddadig optreden tegen het openbaar gezag.

Het hof heeft overwogen dat de ten laste gelegde uitingen moeten worden gezien in onderling verband en tezamen met de inhoud van de gehele poster. Aldus heeft het hof de juiste maatstaf toegepast voor de beoordeling van de vraag of van zodanige opruiing sprake is.

Blijkens de bewijsvoering heeft het hof vastgesteld dat de poster refereert aan de rellen in de zomer van 2015 in de Schilderswijk te Den Haag na de dood van Mitch Henriquez, waarbij in een volgens de poster 'opstand tegen de politie' vernielingen en mishandelingen zijn gepleegd, en dat de poster, die in april 2016 op meerdere plekken in de Schilderswijk was

aangeplakt, aanspoort tot herhaling van deze gewelddadige rellen (onder meer met de woorden 'keihard in opstand te komen'), waarbij de lezer van de poster wordt geadviseerd anoniem te blijven door het dragen van gezichtsbedekking 'bij de volgende opstand of als je op pad gaat om de politie en de staat aan te vallen'.

Het hierop gebaseerde oordeel van het hof dat de bewoordingen van de poster niet in overdrachtelijke zin moeten worden opgevat, maar dat de tekst van de poster aanspoort tot gewelddadig optreden tegen het openbaar gezag, is niet onbegrijpelijk en toereikend gemotiveerd. Ook het daarin besloten liggende oordeel van het hof dat het in artikel 10 EVRM gegarandeerde recht op vrijheid van meningsuiting niet aan de veroordeling van de verdachte tot een taakstraf van vijftig uren in de weg staat, getuigt – mede tegen de achtergrond van de hiervoor weergegeven rechtspraak van het EHRM – niet van een onjuiste rechtsopvatting en is, gelet op de vaststellingen van het hof omtrent de relatie tussen enerzijds de tekst van de in april 2016 verspreide poster en anderzijds de rellen in Schilderswijk in de zomer van 2015, niet onbegrijpelijk.

Het middel faalt.

De Hoge Raad doet uitspraak nadat meer dan twee jaren zijn verstreken na het instellen van het cassatieberoep. Dat brengt mee dat de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM is overschreden. Gelet op de aan de verdachte opgelegde taakstraf van vijftig uren, subsidiair 25 dagen hechtenis, en de mate waarin de redelijke termijn is overschreden, is er geen aanleiding om aan het oordeel dat de redelijke termijn is overschreden enig rechtsgevolg te verbinden en zal de Hoge Raad met dat oordeel volstaan.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 02-07-2019

ECLI: ECLI:NL:HR:2019:1069

Zaaknummer: 17/02995

Rechters: W.A.M. van Schendel, Y. Buruma, M.J. Borgers, J.C.A.M. Claassens en M.T. Boerlage

Advocaten: W.H. Jebbink

Wetsartikelen: 10 EVRM en 131 Sr

RECHTSPRAAK

Uitlatingen op posters onnodig grievend?

Het middel klaagt onder meer dat het hof het beroep van de verdachte op het in artikel 10 EVRM gegarandeerde recht op vrijheid van meningsuiting onvoldoende gemotiveerd heeft verworpen.

Het onder meer in artikel 10 EVRM gegarandeerde recht op vrijheid van meningsuiting staat aan een strafrechtelijke veroordeling ter zake van smaadschrift in de zin van artikel 261 lid 2 Sr niet in de weg indien zo een veroordeling een op grond van artikel 10 lid 2 EVRM toegelaten – te weten een bij de wet voorziene, een gerechtvaardigd doel dienende en daartoe een in een democratische samenleving noodzakelijke – beperking van de vrijheid van meningsuiting vormt.

Bij de beoordeling van een uitlating in verband met de strafbaarheid daarvan wegens smaadschrift in de zin van voormelde wettelijke bepaling, dient acht te worden geslagen op de bewoordingen van die uitlating alsmede op de context waarin zij is gedaan. Daarbij dient onder ogen te worden gezien of de gewraakte uitlating een bijdrage kan leveren aan het publiek debat of een uiting is van artistieke expressie. Tevens dient onder ogen te worden gezien of de uitlating in dat verband niet onnodig grievend is (vgl. HR 16 december 2014, ECLI:NL:HR:2014:3583).

Blijkens de vaststellingen van het hof heeft de verdachte tezamen en in vereniging met een ander op openbare plekken posters opgehangen met de in de bewezenverklaring vermelde tekst. Het hof heeft het verweer van de verdachte dat haar handelen valt onder het haar toekomende recht op vrijheid van meningsuiting verworpen. Dat oordeel is niet zonder meer begrijpelijk in het licht van hetgeen onder 3.4 is vooropgesteld en gelet op hetgeen door de verdediging is aangevoerd.

De Hoge Raad neemt daarbij in het bijzonder in aanmerking hetgeen het hof heeft vastgesteld over de context waarin de uitlating is gedaan, te weten dat [A] B.V. in opdracht van de overheid na openbare aanbesteding ter uitvoering van – bekritiseerd – overheidsbeleid inzake het uitzetten van vluchtelingen een gesloten gezinsvoorziening in Detentiecentrum Zeist heeft

gebouwd, dat dit de aanleiding vormde voor de bewezen verklaarde uitlatingen waarmee de verdachte beoogde te protesteren tegen dat overheidsbeleid en dat de verdachte aldus deelnam aan het publieke debat daarover. Aan het gebruik van de woorden 'deportaties' en 'Kamp Zeist' heeft het hof, mede in verband met de omstandigheid dat uitingen in het licht van artikel 10 EVRM een zekere mate van overdrijving of provocatie mogen bevatten, niet zonder nadere motivering kunnen ontlenen dat daardoor de uitlating onnodig grievend is jegens het bouwbedrijf, dat rekening moest houden met publiek geuit ongenoegen.

Onder deze omstandigheden is het oordeel van het hof dat een veroordeling van de verdachte voor de als beledigend in de zin van artikel 261 lid 2 Sr aangemerkte uitlating geen strijd oplevert met de in artikel 10 EVRM gewaarborgde vrijheid van meningsuiting niet toereikend gemotiveerd.

Het middel is in zoverre terecht voorgesteld en behoeft voor het overige geen bespreking.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Den Haag, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 02-07-2019

ECLI: ECLI:NL:HR:2019:1059

Zaaknummer: 17/04910

Rechters: W.A.M. van Schendel, Y. Buruma en A.L.J. van Strien

Advocaten: W.H. Jebbink

Wetsartikelen: 10 EVRM